

Висновок. Запропонована програма управління ризиками має прикладну спрямованість та рекомендується до впровадження в практику діяльності промислових підприємств. Даний інструмент сприятиме вдосконаленню процесу управління ризиками на підприємстві. Апробація методики дозволить зменшити негативні наслідки впливу конкретних подій, що призведе до підвищення ефективності діяльності та посилить конкурентні позиції нафтопереробного підприємства.

Перелік посилань.

1. Кравченко В.А. Програма управління підприємницькими ризиками: зміст і етапи розробки : [Електронний ресурс] / В. А. Кравченко // Інститут економіки та менеджменту : електронне наукове фахове видання. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журналу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-1/Kravchenko_108.htm
2. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : Монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480с.
3. Грабовый П. Г. Риски в современном бизнесе / Грабовый П. Г., Петрова С. Н., Полтавцев С. И. – М. : Аланс, 1994. – 200 с.
4. Устенко О. Л. Теория экономического риска : Монография / Устенко О. Л. – К. : МАУП, 1997. – 164 с.
5. Ястремський О. І. Моделювання економічного ризику / Ястремський О. І. – К. : Либідь, 1992. – 176 с.
6. Риск-менеджмент : учебник / [Вяткин В. Н., Вяткин И. В., Гамза В. А., и др.]; под. ред. И. Юргенса. – М. : Издательско-торговая корпорация “Дашков и Ко”, 2003. – 512 с.
7. Кравченко В. А. Функціональний та інтегральний підходи до управління підприємницькими ризиками: теорія та практика [Електронний ресурс] / В. А. Кравченко // Інститут економіки та менеджменту : [Електронне наукове фахове видання]. – 2008. – № 2. – Режим доступу до журналу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-2/Kravchenko_208.htm
8. Лук'янова В. В. Економічний ризик : навчальний посібник / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. – К. : Академвидав, 2007. – 462 с.
9. Старостина А. Три главных вопроса / А. Старостина, В. Кравченко, А. Суворов // Менеджмент и менеджер. – 2005. – № 7–8. – С. 9–13.
10. Чернова Г. В. Практика управления рисками на уровне предприятия / Чернова Г. В. – СПб. : Инт страхования, 2000. – 176 с.
11. Miccolis J., Shah S. Enterprise Risk Management. An Analytic Approach A Tillinghast – Towers Perrin Monograph Parsippany / J. Miccolis, S. Shah. – N. J., 2001. – 38 p.
12. The Australian and New Zealand Standard on Risk Management, AS/NZS Standard 4360, 1999 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.broadleaf.com.au/tutorials/Tut_Standard.pdf

Стаття надійшла: 12.02.2015 р.

Рецензент: д.е.н., доц. Горювий Д.А.

УДК 338.46 : [378.1-047.36]

JEL Classification C 820

ВИЗНАЧЕННЯ ВАГОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ СИСТЕМИ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПРОЦЕСУ

Роскладка А. А., д. е. н., доцент

Київський національний торговельно-економічний університет

Анотація. Предметом дослідження наукової статті є методологія визначення вагових коефіцієнтів в системі ключових показників процесу інформаційного забезпечення діяльності вищого навчального закладу.

Метою роботи є дослідження, аналіз та впровадження методології визначення вагових показників процесу на основі розширеного методу аналізу ієрархій з використанням групових оцінок експертів з інформаційного забезпечення різних вищих навчальних закладів.

Визначити вагові коефіцієнти шляхом математичного моделювання досить складно, оскільки переважна більшість показників вищого навчального закладу важко представити у числовому вираженні. Тому, як правило, для ранжування елементів системи ключових показників застосовують експертні методи такі як використання моделей лінійного впорядкування, метод упорядкування об'єктів за набором ознак та інші. Одним із найбільш поширених методів обробки експертних оцінок є метод аналізу ієрархій.

Однак, при всіх позитивних рисах метод аналізу ієрархій у практичному застосуванні містить значну долю суб'єктивізму, зумовленого впливом людського фактору в процесі експертної оцінки переваг. Для зменшення суб'єктивного впливу експертів на результат ранжування варто використати розширений метод аналізу ієрархій із груповою оцінкою експертів, який виступає методологічною базою проблеми, що досліджується в рамках цієї статті.

В основі цього методу лежить проведення групової експертизи показників процесу. Об'єктивність і якість оцінки вагомості показників можуть бути значно підвищені шляхом залучення до експертизи керівників процесів, маркетологів, фахівців з економічного аналізу та моделювання, постачальників ресурсів та споживачів результатів процесу.

Ключові слова: ключові показники процесу, вагові коефіцієнти, процес інформаційного забезпечення, метод аналізу ієрархій, об'єктивність значень показника, валідність показника, динамічність зміни показника.

FINDING THE WEIGHT COEFFICIENTS OF KEY PROCESS INDICATORS SYSTEM

Dr. Andriy Roskladka, DH in Economics, Assistant Professor

Kyiv National University of Trade and Economics

Summary. The subject of research of the scientific article is the methodology of finding of weight coefficients in system of key indicators of process of information support of activity of a higher educational establishment.

The purpose is research, the analysis and implementation of methodology of finding of weight indicators of process based on an expanded method of the analysis of hierarchies by of group estimates of experts for information support of various higher educational establishments.

To find weight coefficients by mathematical modeling is difficult, because many indicators of higher education establishment cannot be represented by numerical format. Therefore, as a rule, to rank the elements of key performance indicators used expert methods. These techniques include the use of models of linear ordering method of ordering objects by a set of signs and others. One of the most widespread methods of processing of expert estimates is the method of the analysis of hierarchies.

The method of the analysis of hierarchies has many positive characteristics. However, contains the most part of subjectivity, which is associated with a human factor in the course of an expert assessment of advantages in practical application. For reduction of subjective influence of experts by result of ranging, it is necessary to use an expanded method of the analysis of hierarchies with a group assessment of experts. This method is the methodological basis of the problem, which is researched in this article.

The basis of this method is that the group examination process indicators. Objectivity and quality assessment weighting of indicators can be significantly increased by means of attraction to the examination process managers, marketers, specialists in economic analysis and modeling, resource providers and consumers of the results of the process.

Keywords: key process indicators, weight coefficients, process of information support, method of the analysis of hierarchies, objectivity of values of an indicator, validity indicator, dynamism of change of an indicator.

Постановка проблеми. Вищий навчальний заклад (ВНЗ) є особливою соціально-економічною системою. З одного боку – це організація, що працює у сфері надання освітніх послуг і безпосередньо не виробляє матеріальних цінностей. З іншого боку, вищий навчальний заклад є повноцінною економічною системою, яка бере участь у формуванні особливого продукту – інтелектуального потенціалу держави [1]. Таким чином, організацію діяльності ВНЗ можна здійснювати в рамках моделі управління економічною системою [2]. Управління ВНЗ на основі процесного підходу [3] вимагає окрім визначення системи ключових показників процесу надати кожному елементу цієї системи значення вагового коефіцієнту [4]. Ранжування показників за їх впливом на процес є необхідною передумовою отримання значень цільових показників у системі моніторингу процесів [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначити вагові коефіцієнти шляхом математичного моделювання досить складно, оскільки переважна більшість показників ВНЗ важко представити у числовому вираженні. Тому, як правило, для ранжування елементів системи ключових показників застосовують експертні методи такі як використання моделей лінійного впорядкування [6], метод упорядкування об'єктів за набором ознак [7] та інші. Одним із найбільш поширених методів обробки експертних оцінок є метод аналізу ієрархій (МАІ) [8-10].

Невирішені складові загальної проблеми. Однак, при всіх позитивних рисах МАІ у практичному застосуванні містить значну долю суб'єктивізму, зумовленого впливом людського фактору в процесі експертної оцінки переваг. Для зменшення суб'єктивного впливу експертів на результат ранжування варто використати розширений МАІ з груповою оцінкою експертів [8]. В основі цього методу лежить проведення групової експертизи показників процесу. Об'єктивність і якість оцінки вагомості показників можуть бути значно підвищені шляхом залучення до експертизи керівників процесів, маркетинго-лів, фахівців з економічного аналізу та моделювання, постачальників ресурсів та споживачів результатів процесу.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження, аналіз та впровадження методології визначення вагових показників процесу на основі розширеного МАІ з використанням групових оцінок експертів з інформаційного забезпечення різних вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою ранжування вагових коефіцієнтів на основі МАІ з груповою оцінкою експертів провідним співробітникам навчально-наукового інформаційного центру ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ), відділу інформаційно-комп'ютерного забезпечення навчального процесу та відділу мережевих технологій програмного та технічного забезпечення навчально-наукового інформаційний інституту Львівської комерційної академії (ЛКА), інформаційно-комп'ютерного центру Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (ЧНУ), відділу інформаційних технологій та інформаційно-технічного центру Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля (ДУАН), лабораторії інтернет-технологій, лабораторії системного адміністрування, лабораторії ремонту та обслуговування комп'ютерної техніки, лабораторії програмного забезпечення, лабораторії мультимедійних технологій, лабораторії телекомунікативних систем відділу інформаційних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (СНУ) було запропоновано визначити пріоритети ключових показників процесу за трьома ознаками: об'єктивність значень показника; валідність показника; динамічність зміни показника.

Для визначення відносної переваги чотирьох показників було запропоновано використати дев'ятибальну шкалу Т. Сааті [10, с. 32] і отримано наступні результати попарного порівняння ознак показників за шкалою Сааті (табл. 1):

Таблиця 1 – Попарне порівняння ознак ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ

	Об'єктивність – валідність	Об'єктивність – динамічність	Валідність – динамічність
ПУЕТ	2	7	3
ЛКА	1	6	5
ЧНУ	2	7	5
ДУАН	2	6	4
СНУ	1	8	3

Результати попарного порівняння ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ за ознакою об'єктивності наведено в табл. 2, де *A* – швидкість доступу до Інтернет; *B* – рівень якості сайту ВНЗ; *C* – забезпеченість комп'ютерами студентів; *D* – завантаженість співробітників інформаційного центру.

Таблиця 2 – Попарне порівняння ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ ознакою об'єктивності

Об'єктивність	<i>A-B</i>	<i>A-C</i>	<i>A-D</i>	<i>B-C</i>	<i>B-D</i>	<i>C-D</i>
ПУЕТ	4	1/3	1/2	1/8	1/7	4
ЛКА	4	1/4	1	1/6	1/5	4
ЧНУ	3	1/4	1/2	1/7	1/9	3
ДУАН	5	1/5	1	1/7	1/6	1
СНУ	4	1/5	1/4	1/5	1/7	2

Результати попарного порівняння ключових показників процесу за ознакою валідності наведено в табл. 3.

Таблиця 3 – Попарне порівняння ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ ознакою валідності

Валідність	A-B	A-C	A-D	B-C	B-D	C-D
ПУЕТ	5	4	3	2	1	1/2
ЛКА	4	1	2	1	2	4
ЧНУ	5	3	1/2	1/2	3	1
ДУАН	5	2	1	1	1/2	2
СНУ	4	4	1/3	1/2	1	2

У табл. 4 наведено результати попарного порівняння ключових показників процесу за ознакою динамічності.

Таблиця 4 – Попарне порівняння ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ ознакою динамічності

Динамічність	A-B	A-C	A-D	B-C	B-D	C-D
ПУЕТ	5	8	3	7	1/4	1/9
ЛКА	4	9	2	5	1/3	1/6
ЧНУ	4	9	4	5	1/4	1/7
ДУАН	6	8	3	4	1/4	1/7
СНУ	4	8	4	6	1/3	1/9

Вважаючи рівень компетентності п'яти експертів однаковим, проведемо агрегування даних таблиці 1 за формулою

$$a_{ij}^{(0)} = \sqrt[n]{\prod_{k=1}^n a_{ij}^{(k)}} , \quad (1)$$

де $a_{ij}^{(k)}$ – елементи матриці $A^{(k)}$ парних порівнянь k -го експерта, n – кількість експертів, що беруть участь в оцінюванні.

Для значень агрегованої матриці порівнянь ознак обчислимо компоненти головного власного вектору за формулою

$$V_i = \sqrt[n]{\prod_{j=1}^n a_{ij}} , \quad (2)$$

де a_{ij} – елементи агрегованої матриці порівнянь, n – кількість ознак порівняння.

Обчислимо компоненти вектору пріоритетів ознак за формулою

$$P_i = \frac{V_i}{\sum_{j=1}^n V_j} \quad (3)$$

Елементи агрегованої матриці попарних порівнянь ознак об'єктивності, валідності та динамічності показників і результати розрахунку пріоритетів цих ознак наведено в табл. 5.

Таблиця 5 – Агрегована матриця попарних порівнянь ознак ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ

	Об'єктивність	Валідність	Динамічність	V_i	P_i	λ_i
Об'єктивність	1,000	1,516	6,760	2,172	0,560	3,002
Валідність	0,660	1,000	3,898	1,370	0,353	3,002
Динамічність	0,148	0,257	1,000	0,336	0,087	3,002

З таблиці видно, що 56% переваги має ознака об'єктивності, 35,3% – ознака валідності, 8,7% – ознака динамічності.

Для перевірки узгодженості отриманого розподілу пріоритетів ознак обчислимо власні значення за формулою

$$\lambda_i = \frac{\sum_{j=1}^n a_{ij} V_j}{V_j} \quad (4)$$

та максимальне власне число матриці за формулою

$$\lambda_{max} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n \lambda_j \quad (5)$$

Визначимо індекс узгодженості за формулою

$$IY = \frac{\lambda_{max} - n}{n - 1} \quad (6)$$

і відношення узгодженості за формулою

$$BY = \frac{IY}{BI}, \quad (7)$$

де BY – значення випадкового індексу, яке залежить від кількості об'єктів порівняння і визначається з таблиці [10, с. 39].

Перевірка міри узгодженості розподілу пріоритетів ознак дала наступні результати:

$\lambda_{max} = 3,002$; $IY = 0,001007$; $BY = 0.00174$. Значення $BY \leq 0.1$ свідчить про достатню узгодженість отриманих результатів розподілу пріоритетів ознак.

Проведемо агрегування даних з таблиць 2 – 4 за формулою (1) за кожною з ознак показників. Для значень агрегованих матриць порівнянь показників обчислимо компоненти головного власного вектору, вектору пріоритетів показників за кожною з ознак (табл. 6 – 8).

Таблиця 6 – Агрегована матриця попарних порівнянь ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ за ознакою об'єктивності

Об'єктивність	A	B	C	D	V_i	P_i	λ_i
A	1,000	3,949	0,242	0,574	0,861	0,157	4,052
B	0,253	1,000	0,153	0,150	0,276	0,051	4,176
C	4,129	6,518	1,000	2,491	2,861	0,523	4,151
D	1,741	6,673	0,401	1,000	1,470	0,269	4,056

З таблиці 6 видно, що 15,7% переваги за ознакою об'єктивності має показник A; показник B – 5,1%; показник C – 52,3%; показник D – 26,9%. Міра узгодженості розподілу пріоритетів показників за ознакою об'єктивності дала наступні результати: $\lambda_{max} = 4.128$; $IY = 0.042513$; $BI = 0.9$; $BY = 0.04724 \leq 0.1$ (узгодженість є прийнятною).

З таблиці 7 видно, що 42,7% переваги за ознакою валідності має показник A; показник B – 16,2%; показник C – 21,3%; показник D – 19,8%. Міра узгодженості розподілу пріоритетів показників за ознакою валідності дала наступні результати: $\lambda_{max} = 4.285$; $IY = 0.094896$; $BI = 0.9$; $BY = 0.10544 \approx 0.1$ (узгодженість можна вважати прийнятною).

Таблиця 7 – Агрегована матриця попарних порівнянь ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ за ознакою валідності

Валідність	A	B	C	D	V_i	P_i	λ_i
A	1,000	4,573	2,491	1,000	1,837	0,427	4,441
B	0,219	1,000	0,871	1,246	0,698	0,162	4,239
C	0,401	1,149	1,000	1,516	0,914	0,213	4,097
D	1,000	0,803	0,660	1,000	0,853	0,198	4,517

Таблиця 8 – Агрегована матриця попарних порівнянь ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ за ознакою динамічності

Динамічність	A	B	C	D	V_i	P_i	λ_i
A	1,000	4,536	8,386	3,104	3,296	0,549	4,250
B	0,220	1,000	5,305	0,280	0,757	0,126	4,235
C	0,119	0,189	1,000	0,133	0,234	0,039	4,266
D	0,322	3,565	7,505	1,000	1,714	0,286	4,219

З таблиці 8 видно, що 54,9% переваги за ознакою динамічності має показник A; показник B – 12,6%; показник C – 3,9%; показник D – 28,6%. Міра узгодженості розподілу пріоритетів показників за ознакою динамічності дала наступні результати: $\lambda_{max} = 4.240$; $IY = 0.080016$; $BI = 0.9$; $BY = 0.08891 \leq 0.1$ (узгодженість є прийнятною).

Проведемо синтез локальних пріоритетів показників процесу інформаційного забезпечення, перемноживши матрицю, складену з векторів пріоритетів табл. 6 – 8, та вектор пріоритетів з табл. 5.

$$\begin{pmatrix} 0.157 & 0.427 & 0.549 \\ 0.051 & 0.162 & 0.126 \\ 0.523 & 0.213 & 0.039 \\ 0.269 & 0.198 & 0.286 \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} 0.560 \\ 0.353 \\ 0.087 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0.28664 \\ 0.09652 \\ 0.37153 \\ 0.24530 \end{pmatrix}$$

Таким чином, показник швидкості доступу до Інтернет отримав 26,7% загальної експертної переваги; показник рівня якості сайту ВНЗ – 9,6%; показник забезпеченості комп'ютерами студентів – 37,2%; показник завантаженості співробітників інформаційного центру – 24,5%.

Останнім кроком методу аналізу ієрархій є аналіз узгодженості отриманих висновків. Для цього потрібно визначити індекс узгодженості другого рівня, обчисливши скалярний добуток вектору, складеного з індексів узгодженості з табл. 6 – 8 і вектору пріоритетів з табл. 5:

$$\begin{pmatrix} 0.42516 \\ 0.094896 \\ 0.080016 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0.560 \\ 0.353 \\ 0.087 \end{pmatrix} = 0.0643$$

Далі знайдемо узагальнений індекс узгодженості $IY = 0.001 + 0.064 = 0.065$, узагальнений випадковий індекс $BI = 0.58 + 0.9 = 1.48$ і узагальнене відношення узгодженості

$BY = \frac{0.065}{1.48} = 0.044$. Значення $BY \leq 0.1$ свідчить про об'єктивність отриманих висновків щодо розподілу пріоритетів (вагових коефіцієнтів) ключових показників процесу інформаційного забезпечення вищого навчального закладу.

Висновки. Динамічність та невизначеність процесів діяльності вищого навчального закладу, розмаїття типів показників та вимог, що висуваються до них, зумовлюють потребу в науково обґрунтованому підході до формування системи ключових показників процесів. Важливим етапом формування такої системи є визначення вагових коефіцієнтів ключових показників. У статті досліджено методологію визначення вагових коефіцієнтів ключових показників процесу інформаційного забезпечення ВНЗ на основі розширеного методу аналізу ієрархій.

Перелік посилань

1. Система фінансового менеджмента вищого учебного заведения / [Лысенко Ю. Г., Андриенко В. Н., Бабурина В. И. и др]; под ред Ю. Г. Лысенко и В. Н. Андриенко. – Донецк: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2004. – 602 с.

2. Роскладка А. А. Системні підходи до управління вищим навчальним закладом як суб'єктом ринкової економіки / А. А. Роскладка // *Бизнес Информ.* – 2010. – №4 (2). – С. 90–92.
3. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В. В. Репин, В. Г. Елиферов. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2009. – 408 с.
4. Роскладка А. А. Моніторинг, діагностика та контроль процесів в управлінні вищим навчальним закладом: [монографія] / А. А. Роскладка. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2012. – 316 с.
5. Роскладка А. Методологія формування системи ключових показників процесів ВНЗ / А. Роскладка // *Економічний аналіз: зб. наук. праць.* – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2012. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 343–346.
6. Блюмин С. Л. Модели и методы принятия решений в условиях неопределенности / С. Л. Блюмин, И. А. Шуйкова. – Липецк: ЛЭГИ, 2000. – 139 с.
7. Орловский С. А. Проблемы принятия решений при нечеткой исходной информации / С. А. Орловский. – М.: Наука, 1981. – 208 с.
8. Катренко А. В. Системний аналіз об'єктів і процесів комп'ютеризації: Навчальний посібник / А. В. Катренко. – Львів: „Новий світ – 2000”, 2003. – 424 с.
9. Лямець В. І. Системний аналіз. Вступний курс / В. І. Лямець, А. Д. Тевяшев. – Харків: ХНУРЕ, 2004. – 448 с.
10. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем: Пер. с англ. / Т. Саати, К. Кернс. – М.: Радио и связь, 1993. – 320 с.

Стаття надійшла: 05.02.2015 р.

Рецензент: д.е.н., проф. Горслов Д.О.

УДК 339.166.5:005.584

JEL Classification D 290

КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Семенова В. Г., к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

Анотація. Стаття присвячена дослідженню основ контролю в системі управління інтелектуальною власністю підприємства в сучасних умовах господарювання. Предмет дослідження – сучасні теоретичні та методологічні проблеми формування ефективної системи контролю використання інтелектуальної власності (ІВ) підприємства.

Метою статті є визначення місця та ролі контролю в системі управління ІВ підприємства. Методи дослідження. Теоретико-методологічну базу дослідження складають фундаментальні положення економічної теорії та практики, а також загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічної дійсності. Основні методи, які були використані:

- структурно-логічний (при побудові логіки та структури роботи);
- загальнофілософський (для логічного викладення власних думок та поглядів);
- порівняльний (під час розгляду різних поглядів науковців та аналізу підходів);
- метод деталізації та синтезу (для вивчення предмету та взаємозв'язку його складових частин).

Результати роботи. Досліджено економічну сутність категорії «контроль»; визначені основні завдання системи контролю ІВ на підприємствах; виявлені основні недоліки системи контролю ІВ; обґрунтовані основні принципи контролю використання ІВ; проведено аналіз основних чинників формування ефективної системи контролю використання ІВ; досліджено основні вимоги щодо створення дієвої системи контролю; розглянуті етапи формування системи контролю ІВ на підприємстві.

Сфера застосування результатів роботи. Наукові результати та розробки автора мають не тільки теоретико-методичне, а й прикладне значення для вирішення конкретних практичних проблем на промислових підприємствах для формування ефективної системи контролю створення та використання ІВ.

Висновки. Контроль використання інтелектуальної власності є важливою складовою системи управління ІВ підприємства. Та сьогодні, на жаль, на вітчизняних підприємствах відсутня ефективна система контролю ІВ. Для її формування необхідно враховувати недоліки існуючої системи контролю та здійснювати необхідні перетворення з врахуванням завдань, принципів та етапів створення системи контролю ІВ.

Ключові слова: інтелектуальна власність, контроль, недоліки контролю, завдання контролю, принципи контролю, ефективність контролю.